

קרן קימת לישראל
K K L - J N F
החטיבה
לחינוך ולקהילה

גודל נחש
הנחושת כ-9 ס"מ

✦ נחש הנחושת ✦

נחש הנחושת

הנחש, שהיה "עָרוֹם מְכַל חַיַּת הַשָּׂדֶה" (בראשית ג', א'), פיתה בדברי חלקלקות את חוה לאכול מפרי עץ הדעת ולתת ממנו לאדם הראשון. על כן, הגיוני שהוא נתפס במהלך הדורות בראש ובראשונה כמייצג כוחות אפלים ומסוכנים, ואפילו כהתגלמותו של השטן - אויבו הגדול של אדם.

הנחש הוא סמלו של אל הרפואה, ועד היום הוא מסמל את מקצוע הרפואה ואת העוסקים בו, ונמצא אותו גם בשלטים של בתי מרקחת ובסמלי חיל הרפואה בצבאות השונים. הנחש נחשב גם ללוחם אכזר שיודע להסתתר מפני האויב ויוצא להתקפה באופן מהיר ומפתיע, ולכן, גם הצנחנים אימצו אותו כסמלם - סמל להתקפות מהירות ומפתיעות. את הכנפיים הוסיפו לנחש המופיע בסמלם של הצנחנים, כדי להזהיר את האויב כי לפעמים הם אורבים מתחת לסלע ולעיתים צונחים מן השמיים.

על פי: א' שנאן (עורך), י' זקוביץ, ד' פרוינד (מערכת), נהרדעה - דפי פרשת השבוע של האוניברסיטה העברית בירושלים, בראשית (תשס"א, 2000).

נחש הנחושת המוצג בשוני, המתוארך לתקופה הרומית-ביזנטית, נמצא על שפת נחל התנינים על ידי שלמה גרבץ שהיה יו"ר קק"ל, והוא העניק אותו במתנה למוזיאון.

מעניין כי במקביל לדימוי שלילי ומאיים זה של הנחש הוא מסמל גם את הרפואה ואפילו את הגאולה. הוא נזכר כבעל יכולות מרפא כבר בסיפור 'נחש הנחושת' שבתורה בספר במדבר פרק כ"א, שם מתואר נחש הנחושת שיצר משה רבנו כמרפא קסם: "וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נָחָשׁ נְחָשֶׁת ... אִישׁ וְהִבִּיט אֶל-נָחָשׁ הַנְּחָשֶׁת וְחָי". בתחילת הסיפור, לאחר שעם ישראל מדבר סרה בה' ובמשה, פוגעים בו "הַנְּחָשִׁים הַשָּׂרָפִים", והורגים ממנו אנשים רבים. כאשר משה מתפלל אל ה', נאמר לו לעשות נחש נחושת, אשר כל מי שיביט בו ירפא מהכשת הנחש. את נחש הנחושת הזה עבדו בני ישראל עד לימיו של המלך חזקיהו, שהשמיד אותו כחלק ממלחמתו בעבודת האלילים (מלכים ב י"ח, ד').

בתרבויות קדומות רבות היה הנחש סמל לפריון. יש הסבורים כי הודות ליכולתו להשיל את כל העור הישן שלו ולהחליף אותו בעור צעיר ורענן - הוא הפך לסמל של לידה מחדש וריפוי, סמל לנצח ולהתחדשות מתמדת.